

POSTANOWIENIE

Dnia 10 lutego 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Leszek Bielecki

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z odwołania P.P.U.H M. s.c. P. M., P. P.
z siedzibą w K., A. G., R. G., E. J., Z. K., E. K., A. K., B.K., S. K., A. M., D. P. i A. S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.
z udziałem zainteresowanych: S. Sp. z o.o. w W., Syndyka masy upadłości K.
Polska Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w O., M. B., E.C., M.D., A. J.,
J. K., D. N., J. S. i A. W.
o ustalenie ubezpieczenia,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 10 lutego 2021 r.,
zażalenia P.P.U.H M. s.c. P. M., P. P. z siedzibą
w K. na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 7 sierpnia 2020 r., sygn. akt III AUa (...),

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z 9 marca 2020 r., prócz zmiany dotyczącej wynagrodzenia kuratora, oddalił w pozostałej części apelację PPUH M. s.c. P. M., P. P. zs. w K. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z 9 października 2018 r., który oddalił odwołania skarżących od decyzji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z 1 i 3 lutego 2016 r., stwierdzających że S. K., Z. K., A.

S., E. K., E. J., A. K., J. S., D. P., B. K., A. M., A. J., M. B., E. C., A. G., R. G., D. N., M. D., J. K., A. W. byli pracownikami skarżącej spółki cywilnej w okresach wskazanych w decyzjach i podlegali ubezpieczeniom społecznym z tego tytułu. Sąd Apelacyjny potwierdził, że nie doszło do zmiany pracodawcy na podstawie art. 23¹ k.p. ani na podstawie umowy. Pracodawcami zatrudnionych nie były S. sp. z o.o. w W. i K. sp. z o.o. w O.

Od tego wyroku Sąd Apelacyjny w (...) postanowieniem z 7 sierpnia 2020 r. odrzucił skargę kasacyjną P.P.U.H. M. s.c. P. M., P. P. zs. w K. ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia – art. 398² § 1 k.p.c. w związku z art. 398⁶ § 2 k.p.c. - jako że wartość przedmiotu zaskarżenia odrębnie co do każdego z ubezpieczonych była poniżej 10.000 zł. Spór sprowadzał się do określenia osoby płatnika. Sąd stwierdził, że w judykaturze utrwalonym jest, iż sprawą o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego (art. 398² § 1 k.p.c.), jest sprawa, w której spór dotyczy istnienia obowiązku podlegania danej osoby ubezpieczeniom społecznym z któregośkolwiek tytułu wymienionego w art. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. W związku z tym w sprawie, w której adresat decyzji organu rentowego zaprzecza, że jest płatnikiem składek należnych za ubezpieczonego, spór przedmiotowo dotyczy składek na ubezpieczenia społeczne, a nie podlegania ubezpieczeniu (postanowienie Sądu Najwyższego z 5 grudnia 2017 r., I UZ 52/17 i powołane tam orzecznictwo). Niniejsza sprawa jest sprawą o ustalenie osoby płatnika, a nie o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego z tytułu istniejącej umowy o pracę. W takim przypadku nie ma możliwości zakwalifikowania jej jako sprawy, w której skarga kasacyjna jest dopuszczalna bez względu na wartość kasacyjnego przedmiotu zaskarżenia (art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c.), gdyż w sprawie majątkowej, dotyczącej ustalenia płatnika składek i poboru składek o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia, która w przepisie art. 398² § 1 k.p.c. oznaczona została kwotą 10.000 zł. W sprawie spór dotyczył ustalenia płatnika składek dla dziewiętnastu ubezpieczonych, a sporny wyrok został wydany w warunkach art. 219 k.p.c. jako tzw. wyrok łączny. Konsekwencją tego jest konieczność spełnienia warunku dopuszczalności skargi kasacyjnej odrębnie w każdej z połączonych spraw. W

argumentacji Sąd Apelacyjny odwołał się do uchwały Sądu Najwyższego z 12 czerwca 2014 r., II UZP 1/14.

W zażaleniu zarzucono naruszenie art. 398² § 1 k.p.c. poprzez błędne uznanie, że sprawa objęta skargą kasacyjną nie należy do katalogu spraw o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, podczas gdy spór w sprawie dotyczy tego, czy 19 osób fizycznych jest objętych obowiązkiem ubezpieczenia społecznego u skarżącego. Skarżący wniósł o uchylenie postanowienia i zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest zasadne.

Zaskarżone postanowienie byłoby uprawnione, gdyby spór dotyczył tylko wysokości składek w odniesieniu do każdego ubezpieczonego (zatrudnionego).

Przedmiot sprawy wyznaczony wydaną przez ZUS decyzją jest jednak szerszy, albowiem decyzje odnoszą się kwestii związania stosunkiem ubezpieczenia społecznego. W takiej sytuacji składki są tylko pochodnymi od rozstrzygnięcia głównego, czyli od ustalenia stosunku ubezpieczenia społecznego. To ustalenie decyduje o dopuszczalności skargi kasacyjnej a nie kwestia płatności składki.

Tym samym, przedmiotowa sprawa jest sprawą o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego (art. 398² § 1 k.p.c.). Gdy spór wynika ze wskazania przez organ rentowy zatrudniającego, który przeczy aby był pracodawcą, to przedmiot sprawy dotyczy podlegania zatrudnionych ubezpieczeniom społecznym (objęcia obowiązkiem ubezpieczenia społecznego). Pierwszorzędne znaczenie ma bowiem określony tytuł ubezpieczenia społecznego, który w przypadku sporu związanego z zatrudnieniem nie jest możliwy bez ustalenia pracodawcy.

Podkreślić także należy, że łączne rozpoznanie spraw na podstawie art. 219 k.p.c. nie ma znaczenia dla przedmiotowej sprawy, gdyż nawet w przypadku połączenia spraw do rozpoznania nie zlicza się wysokości składek, bowiem nadal są to indywidualne sprawy o podleganie ubezpieczeniom społecznym z określonego tytułu z danym zatrudniającym.

Taką wykładnię w podobnych sprawach przedstawił Sąd Najwyższy w postanowieniach z 30 sierpnia 2018 r., sygn. I UZ 19/18 i I UZ 22/18.

Odwołanie się do uchwały Sądu Najwyższego z 12 czerwca 2014 r., II UZP 1/14 nie było zasadne, gdyż problem prawny nie dotyczył zatrudniającego jako podmiotu stosunku ubezpieczenia społecznego (płatnika).

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398¹⁶ k.p.c.